УВКБ ООН В УКРАЇНІ

ГРОШОВА ДОПОМОГА: ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ

7 березня Олександр і його дружина були вдома, у рідному місті Добропілля в Донецькій області, коли їхній будинок зазнав повітряного удару. Щоб допомогти Олександру й іншим мешканцям оговтатися від наслідків атаки, УВКБ ООН надало постраждалим грошову допомогу, предмети першої потреби, психологічну підтримку та юридичні консультації. © УВКБ ООН / Шаді Уан

2,2 млн ВПО, осіб, які повернулися, та постраждалих від війни людей отримали грошову допомогу на задоволення базових потреб з березня 2022 року на загальну суму **633 млн дол. США.**

72 % отримувачів допомоги – це жінки й діти.

Грошова допомога є одним із найефективніших та найбільш дієвих способів підтримки людей, які зазнали негативних наслідків війни в Україні, зокрема тих, хто був змушений покинути місця постійного проживання, або тих, хто вирішив залишитися ближче до дому. Завдяки грошовій допомозі постраждалі внаслідок війни мають можливість самостійно вирішувати, які потреби є більш нагальними. Така допомога також сприяє відновленню місцевої економіки та ринків. **Програми грошової допомоги УВКБ ООН доповнюють і узгоджуються з державними програмами соціальної допомоги, які також дають змогу усунути критичні прогалини.** Ці ініціативи є **сполучною ланкою**, завдяки якій отримувачі допомоги можуть задовольнити **найгостріші потреби** безпосередньо після евакуації, переміщення, обстрілів, допоки в них не з'явиться можливість долучитися до **державних програм соціальної допомоги й почати відбудовувати своє життя.** Метою програм грошової допомоги УВКБ ООН, що доповнюють і підтримують ініціативи й програми Уряду, є забезпечення функціонування **інклюзивної системи надання соціальної допомоги вразливим групам населення, зокрема внутрішньо переміщеним і постраждалим від війни людям, які проживають у прифронтових районах, або громадах, що постраждали від повітряних ударів.** УВКБ ООН надає допомогу людям за перенаправленнями від державних служб, а також долучається до координації ініціатив, що сприяють налагодженню взаємодії тих, хто має гуманітарні потреби, і державних органів соціального захисту. Різні види грошової допомоги (див. нижче) УВКБ ООН дають змогу реагувати на різноманітні потреби вразливих груп населення.

ВИДИ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ

БАГАТОЦІЛЬОВА ГРОШОВА ДОПОМОГА (БЦГД)

Призначена для підтримки вразливих груп населення: осіб, які потребують термінової допомоги після повітряного удару або евакуації або перемістилися впродовж останніх 6 місяців / повернулися до місць постійного проживання – за умови відповідності соціально-економічним критеріям або наявності потреб у сфері соціально-правового захисту: ***3 600 грн (приблизно 86 дол. США) на людину на місяць протягом 3 місяців, що перераховуються одним платежем.***

ГРОШОВА ДОПОМОГА НА ОСІННЬО-ЗИМОВИЙ ПЕРІОД (2024–2025 рр.) (ГДЗП)

У співпраці з Міністерством соціальної політики й Пенсійним фондом України, а також колишнім Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України УВКБ ООН допомагає найбільш вразливим сім'ям компенсувати зростання витрат на електроенергію та опалення будинків впродовж холодних місяців: ***21 000 грн (приблизно 504 дол. США) на сім'ю.***

ПРОГРАМИ ГРОШОВОЇ ДОПОМОГИ НА ЖИТЛОВІ ПОТРЕБИ

Ініціатива щодо допомоги з орендою житла (ІОЖ) надає можливість ВПО, які не мають змогу повернутися найближчим часом до місць постійного проживання, знайти сталі шляхи розв'язання проблеми житла та жити в гідних умовах через компенсацію витрат на укладання договору оренди й вартості оренди впродовж 6 місяців – ***125 000 грн (приблизно 3 000 дол. США) на сім'ю ВПО.*** **Програма грошової допомоги на ремонт житла УВКБ ООН** сприяє покращенню умов проживання ВПО й постраждалих унаслідок війни та надає їм можливість придбати будівельні матеріали: ***до 182 000 грн (приблизно 4 000 дол. США) на сім'ю, залежно від ступеня пошкодження житла.***

ЦІЛЬОВІ ПОКАЗНИКИ Й ДОСЯГНЕННЯ

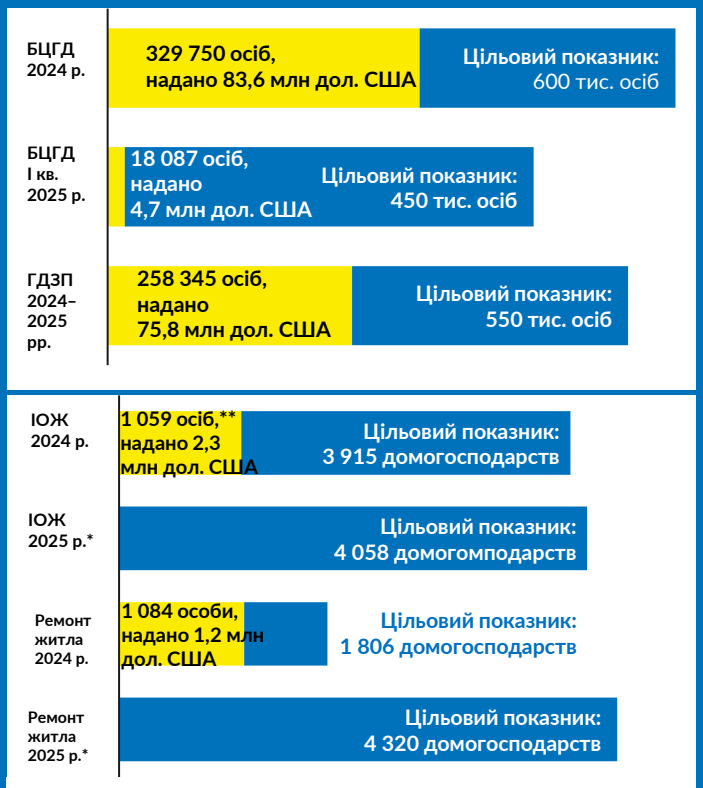

**У I кв. 2025 р. реєстрація на участь у програмі оренди й ремонту житла триває.*
***Допомога на оренду житла надається на домогосподарство.*

КООРДИНАЦІЯ: УВКБ ООН **активно долучається до міжагентських і урядових ініціатив, що забезпечують перехід від гуманітарних програм грошової підтримки до інклюзивної системи надання соціальних послуг, здатної реагувати на потрясіння.** Агентство бере участь у роботі урядової Секторальної робочої групи «Соціальний захист», де співкоординує діяльність підгрупи з надання соціальних послуг, а також у роботі підгрупи з питань взаємозв'язку між гуманітарними програмами та державною системою соціального захисту населення

Крім того, УВКБ ООН розробляє свої програми грошової підтримки відповідно до керівництва **Робочої групи з надання грошової допомоги** та бере участь у її роботі зі стратегічних та технічних питань. Агентство співкоординує діяльність Робочої групи з аналізу гуманітарного реагування та таргетування, що дає змогу долучитися до **формування узгодженої процедури встановлення критеріїв відповідності для отримання грошової допомоги та її ефективного використання.** Ця діяльність також відповідає вимогам підзвітності перед постраждалим населенням. Із цією метою УВКБ ООН координує свою діяльність із такими організаціями, як ACTED, ФАО, МКЧХ, МОМ, Норвезька рада у справах біженців, ЮНІСЕФ і ВПП.

Підсумки моніторингу після надання екстреної багатоцільової грошової допомоги

На виконання вимоги щодо підзвітності перед постраждалим населенням УВКБ ООН регулярно здійснює моніторинг під час і після надання послуг. Згідно з результатами моніторингу після надання грошової допомоги, опублікованими в грудні 2024 року, а також моніторингу надання грошової допомоги на проходження осінньо-зимовий періоду загальний рівень задоволеності допомогою є високим. Окрім того, звіт із моніторингу висвітлює складнощі, з якими стикаються отримувачі допомоги в задоволенні своїх базових потреб.

В опитуванні, проведеному після надання допомоги й опублікованому в грудні 2024 року, підсумовано відповіді 1 291 сім'ї, що отримали від УВКБ ООН екстрену багатоцільову грошову допомогу (БГЦД) після повітряних ударів. Така допомога є терміновою безпосередньою підтримкою для сімей та людей, які втратили близьких, зазнали поранень або залишилися без житла. Реалізація програми потребує мінімального обсягу часу – гроші надаються впродовж 72 годин після оформлення заявки. Опитування продемонструвало, що 97 % респондентів задоволені або дуже задоволені грошовою допомогою. Більшість опитаних витратила екстрену грошову допомогу на ремонт житла, харчові продукти (7 %) та медичні потреби (5 %).

УВКБ ООН надає екстрену БГЦД евакуйованим для задоволення нагальних базових потреб упродовж двох тижнів після евакуації. Згідно з нещодавно проведеним моніторингом з 1 000 сімей – отримувачів допомоги більшість прибула з Харківської області (92 %), решта – із Сумської (7 %) і Донецької. 91 % респондентів зазначили, що рівень їхньої задоволеності допомогою є високим або дуже високим. Результати моніторингу також свідчать про те, що екстрена грошова допомога є перехідним етапом між гуманітарною допомогою та державними програмами соціального захисту. Серед отримувачів екстреної БЦГД 57 % з тих, хто подав заявку на отримання грошової допомоги від держави, отримали її впродовж одного місяця, а ще 31 % – протягом двох місяців. У грудні 2024 року понад 60 % отримали державну соціальну допомогу, здебільшого виплати для ВПО. Повний текст звіту за посиланням.

Механізм надання БЦГД

Реєстрацію на участь у програмі БЦГД здійснюють місцеві партнери УВКБ ООН: БФ «Право на захист» і БФ «Рокада». Лінії для отримання консультацій та інструкції у форматі «Запитання / відповіді» забезпечують зрозуміле й послідовне спілкування реєстраторів і операторів гарячих ліній з людьми, які мають гуманітарні потреби, й отримувачами допомоги до, під час і після реєстрації. Додаткову інформацію можна отримати при зверненні на гарячу лінію партнера УВКБ ООН, ГО «Донбас СОС». Постійну реєстрацію на отримання грошової допомоги забезпечують мобільні бригади та/або реєстраційні центри УВКБ ООН, розміщені здебільшого в прифронтових районах, що забезпечує швидке реагування там, де постраждалі від війни люди найбільш гостро потребують допомоги. Агентство використовує систему Building Blocks, гуманітарну блокчейн-мережу, що допомагає уникнути дублювання в наданні грошової допомоги різними організаціями.

Грошова допомога надається представникам вразливих груп населення. Отримати допомогу можуть евакуйовані особи, постраждалі від повітряних ударів, ті, хто перемістився / повернувся до місць постійного проживання протягом останніх шести місяців за умови відповідності таким **критеріям вразливості**, визначеним Технічною робочою групою з питань грошової допомоги: а) родина, до складу якої входить один з батьків, принаймні одна неповнолітня дитина або член родини віком 55 років і старше; б) родина, очолювана особою /особами віком 55 років і старше та/або в) родина, один чи більше членів якої мають особливі потреби. Є також соціально-економічний критерій: дохід родини не має перевищувати 5 400 грн на особу (члена родини) на місяць (приблизно 142 дол. США). Одним із варіантів надання **екстреної грошової допомоги від УВКБ ООН** є передача найнеобхідніших непродовольчих товарів після обстрілів або одразу після евакуації.

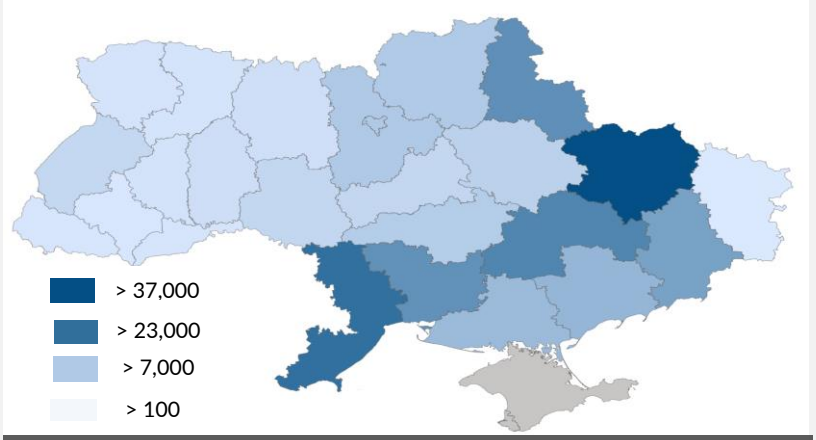

Розподіл отримувачів багатоцільової грошової допомоги за областями, 2024

Через активізацію бойових дій сестер Надію (праворуч) і Світлану (ліворуч) разом із дітьми евакуювали із селища Велика Рибиця в Сумській області, що лежить всього за декілька кілометрів від кордону з Росією. Повітряний удар зруйнував їхній будинок і змусив родину залишити рідне село й звичне життя. Завдяки допомозі від партнера УВКБ ООН, ГО «Проліска», постраждалих терміново евакуювали до транзитного центру в м. Суми, де їм було надано психологічну підтримку, а пізніше й екстрену грошову допомогу, завдяки якій родина зможе придбати все необхідне на перший час після евакуації. © УВКБ ООН / Олексій Барков